

L'art, un gran botí

JORDI DALMAU

Uns nord-americans nous rics i envejosos de l'art romànic varen emportar-se la meitat del claustre de Sant Miquel de Cuixà. El Regne Unit va omplir els seus museus amb incomptables peces procedents d'Egipte. L'arqueta de sant Martirià, de Banyoles, explicaria plorant la història de les seves figures. Seria interminable la crònica de lladregades, compres fosques, pèrdues, espoliacions i etc. que ha ocasionat una relació d'amor i odi envers el patrimoni cultural. La sensibilitat que es porta a dintre aflora bé quan hi ha notícies properes.

L'església de sant Lluç, actualment quarter dels Manaies de Girona,

---

va ser construïda entre els anys 1724 i 1729. Era època de l'estil barroc en el seu pinyol, i els constructors del temple, la comunitat de Beneficiats de la catedral, va encarregar el retaule de l'altar major a Jacint Morató, mestre escultor, de Vic. Era una obra esplèndida i generosa a jutjar per les poques fotos que queden d'abans de la diem-ne desaparició. El cas és que de la Guerra Civil 1936-39, amb l'esclat del juliol assassí i destructor, bona part del patrimoni artístic va patir-ne greus conseqüències. A la postguerra va apareixer algun llibre d'història gironina que quan es referia a l'església de sant Lluç deia que el seu altar major va desaparèixer el 1936, i que havien quedat destruïts els seus elements escultòrics.

Però la història, la veritat original, l'arca de les grandeses i misèries dels pobles i de la gent, s'escriu contínuament sobre el paper estrenat pels incansables treballadors de la crònica. Ara, la col·lecció Quaderns de la Revista de Girona ha dedicat el seu número 155 a "L'art barroc", escrit per Francesc Miralpeix Vilamala, doctor i professor d'història d'art modern a la UdG, i Xavier Solà Colomer, professor de geografia i història; un dels capítols del llibre explica la peripècia de l'església de sant Lluç: en el seu lloc original es conserva el grup escultòric que representa l'aparició de la MaredeDéu a sant Lluç; és el gran plafó que es pot veure quan es visita la seu dels Manaies de Girona; altres elements escultòrics del retaule han quedat "escampats" per Girona d'aquesta manera: les imatges de sant Pere i sant Pau estan remuntades a un altar de capella lateral -dita de sant Isidor- de la catedral; una altra escultura, la de sant Narcís es va reconvertir en un sant Martí i és a l'església de sant Martí del Seminari, presidint l'altar major; més imatges emigrades del retaule: sant Felip Neri i sant lu són de plantilla a una sala del Museu del tresor de la catedral. Tot és a Girona. Consolem-nos.

Hauriem de pregar al col·lectiu dels nostres historiadors que continuessin investigant a partir del final de la Guerra Civil, com es va fer l'escampadissa dels elements escultòrics referits, qui la va planificar, ordenar i executar, on havia sigut guardat tot aquest patrimoni els tres anys de guerra, com també el salvament del retaule i com devia fer-se-ho algú (potser arriscant-se) fent que els incendiaris del patrimoni de la veïna església de sant Felu no arribessin a entrar a la de sant Lluç.

És evident que ara, temps de crisi, no es pot pas pensar a concentrar novament totes les sis figures existents del retaule de sant Lluç en un determinat lloc. Ara no toca, ja se sap. Però davant d'una impossibilitat com aquesta -superant-la, anava a dir- queda dempeus la necessitat de la crònica exacta dels fets: per què es va fer tanta dispersió? i amb quins criteris? Mentrestant, davant d'una migració universal de les obres d'art, els gironins hem d'abaixar el cap i repetir-nos que el qui estigui net de pecat que tiri la primera pedra.